Senedd Cymru
Y Pwyllgor Cydraddoldeb a Chyfiawnder Cymdeithasol

Adroddiad Gwaddol y Chweched Senedd:
Gan y Pwyllgor Cydraddoldeb a Chyfiawnder Cymdeithasol

Mawrth 2026

1. Cyflwyniad

Fe wnaethom ni edrych ar gydraddoldeb, hawliau dynol, cyfiawnder cymdeithasol a llesiant cenedlaethau'r dyfodol mewn cyfnod pan fo cynnydd gyda phob un o’r rhain wedi dod o dan fygythiad o sawl cyfeiriad. Mae ein hadroddiad terfynol yn edrych yn ôl ar gyfnod cythryblus rhwng mis Mehefin 2021 a mis Ebrill 2026 pan fo nifer o argyfyngau fel y rhyfel yn Wcráin, costau byw, yr argyfwng hinsawdd a rhyfel yn y Dwyrain Canol wedi ansefydlogi gwleidyddiaeth, ac wedi cael effaith negyddol ar lawer o agweddau ar ein bywydau pob dydd.

1. Mae'r adroddiad hwn yn edrych yn ôl ar ein gwaith yn ystod y cyfnod hwn ac yn edrych ymlaen at y materion a allai fod yn haeddu ystyriaeth bellach yn y dyfodol.

2. Diolchwn i bawb a fu'n ymwneud â ni dros y pum mlynedd diwethaf, am eich cyfraniad – mae ein gwaith yn dibynnu ar eich gwybodaeth, eich angerdd a'ch ymrwymiad ac mae wedi bod yn anrhydedd cydweithio tuag at Gymru decach.

2. Ein cylch gorchwyl

3. Mewn cam arloesol o ran gweithdrefnau, cawsom ein grymuso i edrych ar unrhyw bwnc o safbwynt cydraddoldeb, hawliau dynol, cyfiawnder cymdeithasol a gweithredu Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015. Cynlluniwyd ein cylch gorchwyl i fod yn wahanol ac i adlewyrchu natur drawsbynciol llawer o'r materion ynddo.

4. Cytunwyd yn gynnar ar rai amcanion strategol sef:

1. defnyddio ystyriaethau o ran cydraddoldeb a chyfiawnder cymdeithasol, a nodau llesiant cenedlaethau'r dyfodol fel canllaw a chymhwyso safbwynt "Cymru decach" wrth drafod y materion hyn; a
2. hyrwyddo cydraddoldeb, cyfiawnder cymdeithasol a llesiant cenedlaethau'r dyfodol ledled y Senedd ac ymhlith ei Phwyllgorau.

5. Rhoddodd y dull strategol hwn fframwaith cyffredinol a'n helpodd i benderfynu beth i'w flaenoriaethu a phryd i wneud hyn.

6. Roedd ein cylch gorchwyl yn ein galluogi i weithio'n wahanol a rhoddodd werth a ffocws ychwanegol i'n gwaith craffu. Fodd bynnag, roeddem yn aml yn rhwystredig gan y diffyg cydgysylltu a'r penderfyniad i weithio'n ynysig a oedd yn amlwg yng ngwaith Llywodraeth Cymru, yn enwedig mewn perthynas â chydraddoldeb, a hynny er gwaethaf ymdrechion rhai Gweinidogion ar adegau.

Argymhelliad 1. Nodwn fod yr Adolygiad o Senedd sy'n Gynhwysol ac yn Ystyriol o Deuluoedd wedi argymell diwygio'r Rheolau Sefydlog i "fandadu Pwyllgor Cydraddoldeb pwrpasol neu Bwyllgor Cydraddoldeb gyda chylch gorchwyl neu

swyddogaethau penodol mewn perthynas â goruchwylio cydraddoldebau."[1] Rydym yn cefnogi'r argymhelliad hwn ac yn argymell ymhellach y dylai ei gylch gorchwyl gynnwys gallu ystyried unrhyw bwnc o safbwynt cydraddoldeb, hawliau dynol, cyfiawnder cymdeithasol a gweithredu Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015.

3. Crynodeb o'n gwaith a'n cyflawniadau

7. Fe wnaethom ni ymdrin â pholisïau a deddfwriaeth sy'n ymwneud â'n cylch gorchwyl. Roedd y rhan fwyaf o'n gwaith yn cynnwys ymchwiliadau polisi a chwblhawyd cyfanswm o 18.

8.

9. Roedd ein rôl wrth graffu ar ddeddfwriaeth yn fwy cyfyngedig, gan mai dim ond dau Fil a gyfeiriwyd atom.[2]

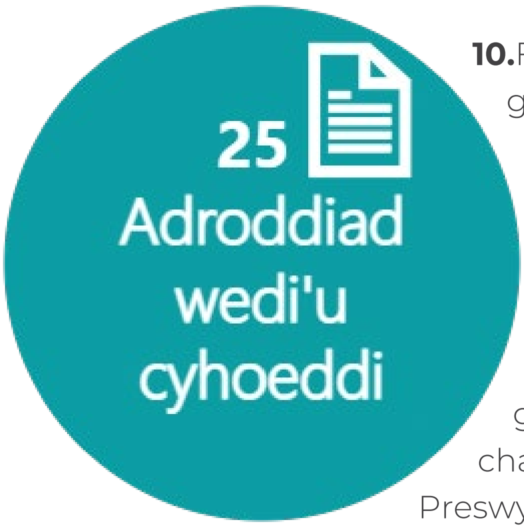

10. Fe wnaethom ni graffu ar bump o gyllidebau drafft Llywodraeth Cymru, a chynhaliwyd pum gwrandawiad cyn penodi gydag ymgeiswyr a ffefrir ar gyfer uwch benodiadau cyhoeddus.

11. Yn dilyn yr ymrwymiadau a wnaed i ddinasyddion yr UE sy'n byw yng Nghymru ar ôl Brexit, fe wnaethom ni ymrwymo i fonitro gweithrediad cytundebau ar hawliau dinasyddion a chadw llygad barcud ar weithrediad y Cynllun Preswylio'n Sefydlog i Ddinasyddion yr UE (EUSS). Fe wnaethom ni gyhoeddi cyfanswm o 8 adroddiad monitro a dau adroddiad blynyddol a arweiniodd at ein hadroddiad terfynol 'Sefydlog ond heb fod yn saff?' a drafodwyd yn y Cyfarfod Llawn ym mis Tachwedd 2024. Fe wnaethom hefyd drafod ein gwaith monitro ar sawl achlysur gyda swyddogion o sefydliadau'r

[1] Senedd i Bawb: Adroddiad ar yr Adolygiad o Senedd sy'n Gynhwysol ac yn Ystyriol o Deuluoedd, 2026, tudalen 90
[2] Y rhain oedd y Bil Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus a Bil Iaith Arwyddion Prydain (Cymru).

Undeb Ewropeaidd a gwledydd eraill Ewrop yn ystod ymweliadau swyddogol â Chymru.

Gwaith craffu ar yr ymchwiliadau

12. Roedd ein 18 ymchwiliad thematig yn ymdrin â rhai o'r prif heriau strwythurol sy'n effeithio ar gydraddoldeb a chyfiawnder cymdeithasol gan gynnwys yr argyfwng costau byw, tlodi plant, trais yn erbyn menywod, anghydraddoldeb hil a rhywedd, hawliau pobl anabl, tlodi tanwydd, cydlyniant cymdeithasol a phwysau ar gyllidebau'r trydydd sector. Ond, er mor eang oedd cwmpas ein gwaith, roedd y rhestr o syniadau posibl ar gyfer ymchwiliadau yn parhau i fod yn fwy na'r nifer y gallem obeithio eu cyflawni o fewn yr amser a'r adnoddau oedd ar gael i ni. Fe wnaethom ni ystyried yn ofalus yr angen i flaenoriaethu a gobeithio bod pob ymchwiliad wedi bod yn ddylanwadol mewn rhyw ffordd.

Pwysigrwydd dilyniant

13. Nid oes modd gorbwysleisio pwysigrwydd gwneud gwaith dilynol ar argymhellion. Roeddem wedi gallu mynd i'r afael â gwaith dilynol ffurfiol ar sawl un o'n hymchwiliadau cynnar.

14. Dyled a'r pandemig: cafodd yr ymchwiliad cyntaf a gwblhawyd gennym ei ysbrydoli gan ymchwil gan Sefydliad Bevan ac yn dilyn hyn, fe wnaethom ni gynnal ymchwiliad byr yn 2023 i ddyled ac effeithiau costau byw cynyddol. Wrth i'r argyfyngau geo-wleidyddol presennol fygwth ton arall o chwyddiant, efallai y bydd yn amserol i bwyllgor olynol edrych eto ar rai o'r materion hyn. Fe wnaeth yr ymchwiliad hwn gadarnhau bod manteision i ddefnyddio ymchwil academaidd sy'n bodoli eisoes, lle bo'n briodol, er mwyn archwilio polisi a pherfformiad y llywodraeth.

15. Y Rhaglen Cartrefi Clyd: wrth ymateb i adroddiad Archwilio Cymru ar effeithlonrwydd y rhaglen, mabwysiadwyd dull 'pwyllgor cyfrifon cyhoeddus' i graffu ar gryfderau a gwendidau strategaeth y llywodraeth o ran mynd i'r afael â thlodi tanwydd. Edrychodd ein gwaith dilynol yn 2024 ar y sefyllfa barhaus o ran tlodi tanwydd yn ogystal ag asesu rhaglen olynol y Rhaglen Cartrefi Clyd yn erbyn ein hadroddiad gwreiddiol.

16. Gofal plant a rhieni sy’n gweithio: roedd agweddau ar yr ymchwiliad hwn yn perthyn i gylchoedd gwaith y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg, a'r Pwyllgor Economi a Materion Gwledig, aderbyniodd aelodau'r pwyllgorau hynny ein gwahoddiad i gymryd rhan. Roedd natur drawsbynciol y gwaith hwn yn golygu bod llawer o agweddau ar yr ymchwiliad gwreiddiol a’r gwaith dilynol wedi estyn yn naturiol i feysydd eraill o'n gwaith, a’r mwyaf nodedig oedd strategaeth ddrafft Llywodraeth Cymru ar gyfer mynd i’r afael â thlodi plant.

Casgliad 1. O'r tair enghraifft hyn, y prif wersi i'n pwyllgor olynol yw:

- bod gwaith dilynol yn bwysig ond gall bod llai o gyfle i wneud y gwaith yn effeithiol mewn senedd bedair blynedd;
- gall defnyddio tystiolaeth gyfredol, er enghraifft, gwaith ymchwil diduedd a gwreiddiol, neu ymchwiliadau Swyddfa Archwilio Cymru, fel sail ar gyfer gwaith ymchwil, wella effeithiolrwydd gwaith craffu unrhyw bwyllgor yn sylweddol, os a phan fydd yn briodol;
- bod cydgysylltu traws-bwyllgor yn bwysig ac y dylid annog cyfleoedd i gymryd rhan mewn meysydd craffu ar y cyd

Argymhelliad 2. O ystyried yr argyfyngau geo-wleidyddol presennol, dylai ein Pwyllgor olynol ystyried edrych ar ddyled a chostau byw yn gynnar yn y senedd newydd.

Gwaith craffu amserol

17. Mae amseroldeb yn ffactor pwysig arall y gwnaethom ofalu ei gadw mewn cof fel y dangoswyd gan yr ymchwiliadau a ganlyn.

18. Gwasanaethau Tân ac Achub: fe wnaethom ni ohirio gwaith lle nad oedd amser mor bwysig er mwyn ymateb yn gyflym i Adolygiad Morris o ddiwylliant Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru. Fe ddaethom ni i’r casgliad bod achos cryf dros wneud hynny o ystyried difrifoldeb y canfyddiadau a’r budd cyhoeddus clir. Roedd ein dull yn sicrhau bod mwy o dryloywder ac atebolrwydd trwy gydol y broses.

19. Mae tystiolaeth gynnar yn awgrymu bod ymyrraeth Llywodraeth Cymru i benodi pedwar Comisiynydd i roi goruchwyliaeth strategol o Wasanaethau Tân

ac Achub De Cymru wedi trawsnewid agweddau o'i ddiwylliant a'i berfformiad.[3] Mae diwygio gwasanaethau tân ac achub yn yr hirdymor, yn enwedig mewn perthynas â strwythurau, yn parhau i fod yn bwnc penagored.

20. Roedd ein hymchwiliad i gyflawni'r Cynllun Gweithredu Cymru Wrth-hiliol yn effeithiol gan iddo ymateb i bryderon rhanddeiliaid ynghylch syrffed ar arolygon drwy ganolbwyntio ar gyflawni polisïau cyfredol yn hytrach na nodi problemau a deimlwyd y byddai'n ailadrodd ymarferion blaenorol yr oedd dealltwriaeth dda amdanynt eisoes.

21. Roedd ein gwaith ar y bwlch cyflogaeth anabledd yn enghraifft arall o sut y gall amseru fod yn bwysig, ac ar ôl oedi sawl gwaith, roeddem wrth ein bodd yn gweld y Cynllun Gweithredu Hawliau Pobl Anabl yn cael ei gyhoeddi yn fuan ar ôl ein gwaith craffu ni. Mae monitro'r gwaith gweithredu yn hanfodol os yw am fodloni disgwyliadau pobl anabl.

22. Cynhaliwyd ein hymchwiliad i gydlyniant cymdeithasol wedi haf o brotestiadau treisgar mewn rhai rhannau o'r DU. Roedd yn ymdrin â rhai o'r prif ysgogwyr ac yn archwilio'r camau brys y mae angen eu dilyn er mwyn meithrin ymdeimlad o gymuned ac adnewyddu gwerthoedd democrataidd. O ystyried difrifoldeb y bygythiad, roeddem yn ddiolchgar i Lywodraeth Cymru am ymateb yn gyflym iawn i sefydlu Grŵp Arbenigol yn unol â'n hargymhelliad 1.[4]

Pwysigrwydd tystiolaeth a data

23. Thema a oedd bron yn un barhaus oedd yr angen i wella'r defnydd o ddata a thystiolaeth i asesu effaith polisïau ar gydraddoldeb. Fe wnaethom ni bwyso dro ar ôl tro ar weinidogion ynghylch tryloywder ac ansawdd asesiadau o effaith ar gydraddoldeb (yn enwedig o ran y Gyllideb) ac fe wnaethom ni gymryd diddordeb brwd yng ngwaith yr unedau data cydraddoldeb.

24. Fe wnaethom ni groesawu sefydlu gwahanol unedau data cydraddoldeb ac rydym wedi nodi'r cynnydd sydd wedi'i wneud yn ystod y senedd hon.[5] Fodd bynnag, hoffem weld ymdrech fwy penderfynol ar draws y llywodraeth i wella'r

[3] Papur i'w nodi 2.7, gohebiaeth gan Fin Monahan, Prif Swyddog Tân, Gwasanaethau Tân ac Achub De Cymru ynghylch cynnydd, 16 Mawrth 2026
[4] Gohebiaeth i'r Cadeirydd gan Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyfiawnder Cymdeithasol, y Trefnydd a'r Prif Chwip ynglŷn ag adroddiad y Pwyllgor ar gydlyniant cymdeithasol - 13 Hydref 2025
[5] Yr Unedau Data Cydraddoldeb, Hil ac Anabledd Adroddiadau Cynnydd, Medi 2024, Mehefin 2025

gwaith o lunio polisïau sy'n seiliedig ar dystiolaeth yn enwedig mewn perthynas â chydraddoldeb.

Argymhelliad 3. Dylai gwella'r broses o lunio polisïau sy'n seiliedig ar dystiolaeth fod yn nod allweddol i Lywodraeth nesaf Cymru a dylai ein pwyllgor olynol barhau i fonitro gwaith yr Unedau Data a rôl data cydraddoldeb wrth lunio penderfyniadau gan Lywodraeth Cymru.

Profiadau bywyd

25. Roedd clywed yn uniongyrchol gan ddinasyddion a phobl â phrofiadau bywyd yn rhan hanfodol o'n gwaith. Fel rhan o'n hymchwiliad i drais ar sail rhywedd, fe wnaethom ni sefydlu Grŵp Cynghori o oroeswyr i gynnig her adeiladol yn ystod cyfnodau allweddol yr ymchwiliad, gan gynnwys casglu eu barn i lywio cwestiynau i weinidogion ac i lunio argymhellion. Roedd eu tystiolaeth bwerus yn allweddol wrth lunio hynt yr ymchwiliad a'r dull a fabwysiadwyd gan yr Aelodau.

Argymhelliad 4. Dylai ein pwyllgor olynol sicrhau bod casglu barn pobl â phrofiadau bywyd yn parhau i fod yn nodwedd o waith pwyllgor lle bo hynny'n briodol. Dylid rhoi amser i ystyried y dull ymgysylltu o'r cychwyn cyntaf, yn ddelfrydol yn ystod y cyfnod cwmpasu.

Meysydd y mae angen eu hystyried ymhellach

26. Mae pob mater yn bwysig i'r bobl yr effeithir arnynt ganddo. Fodd bynnag, credwn fod yn rhaid i'r Senedd nesaf edrych ar y meysydd a ganlyn fel blaenoriaeth.

27. Yng ngoleuni'r rhagolygon ar gyfer prisiau ynni byd-eang, dylai costau byw sy'n codi a'r cysylltiad rhwng hyn a thlodi, yn enwedig tlodi plant, fod yn faes blaenoriaeth i'n pwyllgor olynol. Pwysleisiodd ein gwaith ar y strategaeth ddrafft tlodi plant yn benodol, rôl targedau a mesurau wrth lunio polisi ac wrth farnu effeithiolrwydd ymyriadau.

28. Trais ar sail rhywedd: roeddem yn siomedig gan y diffyg cynnydd a wnaed o ran argymhellion yr ymchwiliad hwn. Dim ond ychydig iawn o gamau pendant a gwybodaeth newydd oedd yn y diweddariad diwethaf gan Lywodraeth Cymru ac

hyd yma, nid ydym wedi gweld y "dull llywodraeth gyfan" yr oeddem yn galw amdano yn ein hadroddiad.

29. Datgelodd sawl ffrwd waith yn yr ymchwiliad cyffredinol i'r "profiadau yn y system cyfiawnder troseddol" ddiffygion amlwg yn y trefniadau presennol. Un enghraifft o'r fath oedd ein hymchwiliad undydd a edrychodd ar anghenion lleferydd, iaith a chyfathrebu ym maes cyfiawnder ieuenctid. Cawsom ein siomi gan ymateb cychwynnol Llywodraeth Cymru i'n hargymhellion ac felly fe wnaethom ni ymchwilio i'r mater ymhellach trwy ohebiaeth a gwaith chraffu parhaus. Mae angen mwy o gynnydd o hyd, ond mae'r enghraifft hon yn dangos pwysigrwydd rhoi pwysau ar weinidogion i weithredu lle mae tystiolaeth glir o'r angen.

30. Mae'r gyfres cyfiawnder troseddol hefyd yn tynnu sylw at yr angen am fwy o ymchwil a gwaith paratoi, yn enwedig o ystyried y canfyddiadau ymchwil ar gyfer y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad, sef mai dim ond 3 o'r 78 o argymhellion Comisiwn Thomas sydd wedi'u cyflawni ers 2019.

31. Roeddem yn gefnogol o Lasbrint Cyfiawnder Llywodraeth Cymru ond roeddem yn hynod siomedig o ddarganfod bod ei weithredu wedi cael ei rwystro gan Lywodraethau'r DU yn olynol. Roeddem wedi gobeithio y byddai hyn yn newid yn dilyn newid yn y blaid sy'n llywodraethu'r DU, fodd bynnag, dangosodd y diffyg cynnydd gyda materion fel creu'r ganolfan breswyl i ferched, a'n sesiwn gyda'r Arglwydd Timpson fel arall.[6] Mae'r sefyllfa hon yn un annerbyniol ac mae'n tynnu sylw at gamweithredu ehangach ac anghydbwysedd pŵer yn y berthynas rhwng Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru ar y materion hyn.

32. Rydym yn gresynu at y diffyg gweledigaeth sy'n golygu bod trywydd y maes polisi hwn yn parhau i fod yn aneglur tua'r dyfodol, a nodwn mai pobl Cymru sy'n debygol o ddioddef fwyaf o'r system fel y mae.

33. Rhaid i'r Senedd nesaf roi ystyriaeth frys i'r materion hyn a dwyn Llywodraethau Cymru a Llywodraeth y DU i gyfrif. Fe wnaethom ni glywed tystiolaeth glir bod Cymru dan anfantais oherwydd y trefniadau presennol ac rydym yn galw ar Lywodraeth y DU i dderbyn yr angen am weledigaeth glir, gydlynol sy'n sicrhau bod Cymru yn gydradd â rhannau eraill o'r DU ac sy'n seiliedig ar barch i'r ddwy ochr.

[6] Y Pwyllgor Cydraddoldeb a Chyfiawnder Cymdeithasol, Y system cyfiawnder troseddol yng Nghymru: Sesiwn i graffu ar waith Gweinidogion—sesiwn 2, 14 Gorffennaf 2025; Cofnod y Trafodion, paragraffau 93 i 113 o'r cyfarfod ar 2 Mawrth 2026

34. Mae'r cysyniad o Hawliau Dynol yn cael ei fygwth mewn ffyrdd digynsail. Rydym yn siomedig bod gweithredu'r adroddiad Cryfhau a Hyrwyddo Cydraddoldeb a Hawliau Dynol yn faes arall lle nad oedd y ddarpariaeth yn cyd-fynd â'r disgwyliadau. Rydym yn cydnabod cymhlethdod y rhwystrau a wynebir ond yn parhau i fod yn siomedig gan y diffyg cynnydd.

35. Rydym wedi gwerthfawrogi ein perthynas adeiladol â'r Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol yn ystod y Senedd hon. Fodd bynnag, nodwn ei fod wedi canfod bod Llywodraeth Cymru yn ddiffygiol o ran ei chydymffurfiaeth â dyletswyddau'r sector cyhoeddus o ran cydraddoldeb. Dylai'r Senedd nesaf ystyried edrych ar y mater hwn, a chydymffurfiaeth yn fwy cyffredinol, rywbryd yn ystod y senedd nesaf.

Argymhelliad 5. Dylai ein pwyllgor olynol yn y Senedd nesaf nodi'r meysydd dan sylw ac ystyried sut y gall fwrw ymlaen â'r meysydd hyn yn ei flaenraglen waith.

Craffu ar waith Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol

36. Rydym yn credu'n gryf bod rhoi cenedlaethau'r dyfodol yn yr un portffolio â chydraddoldebau wedi bod yn fuddiol. Fel rhan o'n gwaith, cynhaliwyd gwaith craffu rheolaidd gyda'r Comisiynwyr presennol a'r rhai blaenorol ac fe aethom ni ati i wneud gwaith craffu hanfodol ar ôl deddfu. Rydym yn ddiolchgar iddynt am natur adeiladol y berthynas.

Argymhelliad 6. Dangosodd ein hymchwiliad i waith craffu ar ôl deddfu fod amcanion ac egwyddorion y Ddeddf yn bwysicach nag erioed. O ran gosod maes cenedlaethau'r dyfodol yn uwch ar yr agenda, rydym yn argymell y dylai'r Senedd nesaf unwaith eto enwebu pwyllgor arweiniol y mae cyfrifoldeb am y Ddeddf a chenedlaethau'r dyfodol yn ei gylch gorchwyl.

Cynllun Preswylio'n Sefydlog i Ddinasyddion yr UE (EUSS)

37. Dangosodd ein gwaith ar y cynllun preswylio'n sefydlog i ddinasyddion yr UE natur hirdymor y materion sy'n wynebu dinasyddion yr UE a arhosodd yng Nghymru ar ôl Brexit. Fel y nodwyd yn ein hadroddiadau, rydym yn parhau i bryderu y gallai dinasyddion yr UE wynebu'r un camweddau cyfiawnder ag a

ddigwyddodd i genhedlaeth Windrush.[7] Roedd ein hadroddiad olaf yn amlygu'r angen am ymrwymiadau parhaus gan Lywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU i ddarparu cefnogaeth a chydweithio'n well ar ddata a gwaith craffu gyda phwyllgor olynol.

Argymhelliad 7. Dylai ein Pwyllgor olynol ystyried parhau â'n gwaith a chadw'r Cynllun Preswylio'n Sefydlog i Ddinasyddion yr UE ar yr agenda yn y Seithfed Senedd.

Bil Iaith Arwyddion Prydain (IAP) (Cymru)

38. Roedd un o'n darnau mawr olaf o waith hefyd yn un o'r rhai mwyaf gwerth chweil. Fel y pwyllgor â chyfrifoldeb am graffu ar Fil Iaith Arwyddion Prydain (Cymru), fe wnaethom dorri tir newydd o ran darpariaeth IAP. Roedd hyn yn cynnwys derbyn ymatebion i'r ymgynghoriad mewn IAP, cynnig cyfieithiadau ar y pryd i IAP ar gyfer yr holl drafodion perthnasol ar y Bil a chreu canllawiau esboniadol i'r broses ddeddfwriaethol mewn IAP. Ategwyd y rhain yn rheolaidd gan ddiweddariadau drwy gyfrwng fideo byr i sicrhau y gallai defnyddwyr IAP ddilyn taith y Bil yn eu dewis iaith.

39. Fe wnaeth gweithio gyda'r gymuned o ddefnyddwyr IAP yng Nghymru helpu i lunio ein hagwedd at y broses graffu hon ac fe wnaethom ni ddysgu llawer o'n profiadau. Fodd bynnag, fe'n hatgoffwyd hefyd o werth ymgysylltu â chymunedau i helpu i lunio polisïau a gweithdrefnau cynhwysol.

- Dylai'r Senedd nesaf roi ystyriaeth bellach i'r mater ynghylch darpariaeth Iaith Arwyddion Prydain a hygyrchedd ei phrosesau a'i gweithdrefnau yn fwy cyffredinol. Dylai ein pwyllgor olynol fonitro'r cynnydd o ran gweithredu Deddf Iaith Arwyddion Prydain (Cymru) gan gynnwys:
- bwrw ymlaen â'r ymrwymiadau a wnaed i gynyddu nifer y cyfieithwyr a'r dehonglwyr IAP fel y nodir yn adran 3(2) o'r Ddeddf;

[7] Y Pwyllgor Cydraddoldeb a Chyfiawnder Cymdeithasol, Yn sefydlog ond heb fod yn saff?, Tachwedd 2025

dal Llywodraeth Cymru i gyfrif am gynnydd gydag argymhellion Map Llwybrau IAP, yn enwedig mewn perthynas ag anghydraddoldeb canlyniadau i blant byddar rhieni sy'n clywed.[8]

[8] Llywodraeth Cymru, Map Llwybrau Iaith Arwyddion Prydain, 12 Chwefror 2026